

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

*Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates:
The Example of University Students*

ÖZET

Girişimcilik, toplumun beşeri sermaye düzeyinin yükselmesinde temel unsurlardan biri olarak kabul edilmektedir. Ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmasında girişimcilik faktörü önem taşımaktadır. Ülkeler arasında rekabet üstünlüğünün önem kazandığı günümüzde girişimciliği yaygınlaştırmak ve teşvik etmeye yönelik politikalar yürütölmektedir.

Girişimcilik, üretim faktörlerinden biri olup getirisi ücret olarak belirlenmektedir. Girişimciliğin öneminin artırılması ve teşvik edilmesi gerekmektedir. Ekonominin gelişmesi, yeni iş alanların oluşması ve istihdamın artması için devlet tarafından girişimci adayları hibe programları ile desteklenmektedir. Üniversitelerin büyük bir bölümünde öğrencilere girişimcilik eğitimleri ve proje etkinlikleri verilmektedir. Çalışmada, nitelikli personel yetiştirmeye yönelik ön lisans programları öğrenci yetiştiren meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerin girişimcilik profilleri incelenmiştir. Şırnak Üniversitesi Cizre Meslek Yüksekokulunda Muhasebe, Bilgisayar, Çocuk Gelişimi ve Sosyal Hizmet programlarında öğrenim gören ve girişimcilik ve iş kurma dersinden yararlanan 106 öğrenciden anket formu doldurularak veri toplanmıştır. Veri toplama aşamasında KOSGEB'in girişimci adaylarına yönelik geliştirilen "Girişimcilik Testi" ölçeğinden faydalanmıştır. Bu yöntem kapsamında öğrencilerin girişimcilik yetenekleri belirlenmeye çalışılmıştır. Verilerin analizi sonucunda meslek yüksekokullarında ön lisans düzeyinde okuyan öğrencilerin girişimcilik ruhuna sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma ön lisans programlarında okuyan öğrencilerin girişimcilik potansiyellerinin ortaya konulması ve harekete geçirilmesi yönünden önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Girişimcilik ve İş Kurma, KOSGEB, Anket Tekniği

İhsan DENLİ

ihсандenli@sirnak.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0520-1798

ABSTRACT

Entrepreneurship is accepted as one of the basic elements in raising the human capital level of the society. Entrepreneurship factor is important in the economic growth and development of countries. Today, where competitive advantage among countries gains importance, policies are carried out to spread and encourage entrepreneurship.

Entrepreneurship is one of the factors of production and its return is determined as wages. The importance of entrepreneurship needs to be increased and encouraged. Entrepreneur candidates are supported by the government with grant programs in order to develop the economy, create new business areas and increase employment. Entrepreneurship training and project activities are given to students in most of the universities. In this study, the entrepreneurship profiles of the students studying in vocational schools that train students in associate degree programs for training qualified personnel were examined. Data were collected from 106 students studying in the Accounting, Computer, Child Development and Social Service programs at Şırnak University Cizre Vocational School and taking the entrepreneurship and business establishment course by using the questionnaire technique. During the data collection phase, the "Entrepreneurship Test" developed for entrepreneur candidates of KOSGEB was used. In this test, it was tried to determine the entrepreneurial abilities of the students. As a result of the analysis of the data, it was concluded that the students studying at the associate degree level in vocational schools have an entrepreneurial spirit. Research is important in terms of revealing and activating the entrepreneurial potential of students studying in associate degree programs.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Entrepreneurship and Business Establishment, KOSGEB, Survey Technique

1. GİRİŞ

Küreselleşme sürecinde beşeri sermayenin giderek önem kazanması tüm dünyada girişimcilik faaliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Girişimcilik, tüm dünyada ekonomik gelişmeyi sağlayan bir faktör olarak görülmekte bu da girişimcilik çalışmalarının artmasına neden olmaktadır. Girişimci, ekonomik kaynaklarını kullanarak toplam faktör verimliliği yüksek ürünlerin üretimini sağlayan baş aktördür. Ekonomik kaynakların modern tekniklerle kullanımı ile yeni iş alanlarını geliştirerek ekonomik büyümenin itici gücüdür.

Çalışmada, girişimcilik ve iş kurma dersini alan öğrencilerin girişimcilik yeteneklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada öncelikle kavramsal çerçeve kapsamında girişimcilik kavramının tanımı, özellikleri, gelişimi ve literatür kapsamında girişimcilik ile ilgili yapılmış çalışmalara değinilmiştir. Bunun yanında Şırnak Üniversitesi Cizre Meslek Yüksekokulunda Muhasebe, Bilgisayar, Çocuk Gelişimi ve Sosyal Hizmet programlarında eğitim-öğretim gören girişimcilik ve iş kurma dersini alan öğrenciler üzerinde bir saha çalışması kapsamında anket çalışması yapılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimci kavramı köken olarak latince “intare” kelimesi, ingilizcede “enter ve pre” kelime köklerinin birleşimi olarak bir işe ilk başlayan ve girişen anlamları şeklinde kavramların birleşimi olan “entrepreneur” olan girişimci kavramı literatüre girmiştir (Bozkurt, 2011:4). Girişimcilik kavramı geçmişten günümüze kadar ekonomi, işletme ve psikoloji gibi kavramların hepsiyle ilişkili olan geniş kapsamlı interdisipliner bir yaklaşım içermektedir. Ekonomistlere göre girişimcilik, üretim faktörlerinden emek ve doğal kaynakları kullanarak artı değer elde edilen ve yenilik oluşturan şekilde tanımlanmaktadır. Psikoloğlara göre girişimcilik, başarıya azmi olan ve kendi düzenini kurarak özgür hareket etmek isteyen bireyler olarak tanımlanabilmektedir. İşletme açısından ise işverenlere göre girişimcilik, toplumun ilerlemesini sağlamak amacıyla çaba gösteren bir birey şeklinde adlandırılmaktadır (Hisrich ve Peters, 1998: 10). Girişimcilik kavramını farklı şekillerde tanımlamak mümkündür. Girişimcilik; kar etmek amacıyla herkes için değer yaratan, yeni fırsatlar ortaya koyan ve harekete geçiren, sağladığı yeniliklerle ekonomik sistemde hızla ilerlemeyi sağlayan dinamik bir süreç olarak tanımlanabilir (Çevik, 2006: 12). Girişimcilik kavramının diğer bir tanımı, problem ve gereksinimleri tahmin etmek, bunlar için toplumsal yarar sağlayacak ürün üretmek, üretim kaynaklarını daha yararlı hale getirebilmek, bu amaçların tümü için risk almak ve yenilik yapmak olarak tanımlanabilir (Tekin, 2009: 2).

Girişimci kavramı ilk zamanlarda üretim kaynaklarını kullanarak ürün sağlayan, risk karşısında kâr etmeyi hedefleyen ve kendi işini kuran birey şeklinde tanımlanırken, zamanla bu kavram faktör verimliliği yüksek ürünler üreten ve bilgisini kullanarak yeni yöntemler geliştiren birey olarak farklılaşmaktadır (Arslan, 2002: 2). Girişimcilik kavramı sanayi devrimi sonrasında önem kazanmış olmasının yanı sıra tarihi çok eskilere dayanmaktadır. Birçok bilim insanı açısından bakıldığında, girişimcilik kavramını, Adam Smith, 1776'da Ulusların Zenginliği adlı kitabında kapitalist anlayışı olarak vurgulamıştır. Benthan ise zamanla girişimciliğin toplumdaki rolünün de üzerinde durarak, farklı bir bakış açısı kazandırarak böylece Smith'in girişimcinin önemini ve katkısını tam açıklamadığı için eleştirmiştir. Bunun üzerine İngiliz Stuart Mill, girişimcinin önemi ve başarısı aynı zamanda bilgisi ile toplum içerisinde farklı olduğunu vurgulamıştır (Formani, 2001:3). Fransız klasik iktisatçı Jean Baptiste Say girişimcilik kavramına yeni bir tanım getirmiştir. Say, girişimciyi kaynak verimliliğini artıran kişi olarak tanımlamıştır. Girişimcinin

sermayedar kişiden farklı olduğunu vurgulayarak sermayedarın sadece finansal risk aldığını, girişimcinin ise üretim faktörlerini bir araya getirerek verimlilik sağlayan bir birey olarak tanımlanmaktadır. Say'ın bu bakış açısından esinlenerek temel üretim kaynaklarına bir yenisi olarak girişimcilik kavramı dahil edilmiştir (Drucker, 1995: 19). Dolayısıyla akademik anlamda girişimci kavramı ile ilgili çalışmaları olan 18. yüzyılda bilim insanı Richard Cantillon olmuştur. XX. Yüzyılda ise Joseph Alois Schumpeter ise girişimci kavramı için yeni bir tanım geliştirmiştir. Schumpeter'e göre girişimci, ekonomik kalkınmanın itici gücü olmaktadır (Santarelli ve Vivarelli, 2007: 8).

Thornberry'e göre girişimciyi farklı kılan temel özelliği ortaya konulan fikirlerin yenilik sağlayıp sağlamayacağını görmek ve yatırım düşüncesinin başarılı olup olamayacağını öngörebilmektir. Bill Gates-Bilişim sektöründe, Henry Ford- Otomotiv sektöründe ve Jeff Bezos- E-ticaret sektöründe gibi başarılı girişimci kişiler bu temel özelliğe sahip insanlar olarak örnek gösterilebilir (Thonberry, 2001: 526-530). Kenneth Lawyer'e göre başarılı girişimcilerin özgüven sahibi olma, azimli ve hedefini iyi bilen, eksikliklerini hemen fark eden, işlerini planlı ve programlı yapan, riskleri mantıklı ve tutarlı olan, hedef odaklı ve çok yönlü olan ve farklılıkları önceden görebilen kimselerdir (Titiz, 1994: 4). Girişimcinin sahip olduğu bir takım özellikler vardır. Özgüven özelliği; kişinin amaçladığı sonuçları elde etmeye yönelik kendine duyduğu inancı şeklinde adlandırılır (Bowman, 1999: 559). Başarma ihtiyacı özelliği; kişinin hedeflerine ulaşmasında itici bir güç sağlamaktadır. Bu yolla bireylere problem çözme yetisini sağlamaktadır (McCelland, 1961: 259). Risk ile hareket etme özelliği; karar verici durumundaki bir kişinin riskli bir durum karşısında risk almak ya da riskten kaçınmaya çalışmak şeklinde ifade edilebilir (Gürol ve Atsan, 2006: 30). Belirsizlik özelliği, bireylerin risk ve belirsizlik durumlarından kaçınma anlayışı olarak tanımlanabilir (Altay, 2004: 306). Kontrol odaklılık, başarılı olmanın koşulunda şans faktörünün değil sistemli ve bilinçli yapılan tercihlerin sonucu olarak tanımlanabilir (Zhao ce Chen, 2008: 292; Di Zhong ve Buring, 2011: 87). Yeniliğe açıklık ise, girişimciler mevcut ürün ve hizmetleri sağlamanın yanında sürekli AR-GE çalışmaları yapılarak gelecekteki değişimlere uyum sağlayabilecek yetenekler geliştirebilen kişilerdir (Akdoğan ve Cingöz, 2006: 53).

Tablo 1: Girişimcilik ile İlgili Literatür Taraması

Yazar (lar)/Yıl	Araştırma Konusu ve Bulgular
Patır ve Karahan (2010)	Üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerini belirlemeye çalışılmıştır. Yükseköğrenim öğrencilerinin girişimcilik yönlerinin yüksek olduğu, girişimcilik eğitimlerinden faydalanan öğrencilerin kendi işini kurma becerisine ulaştıkları sonucu ortaya çıkmıştır.
Kılıç vd. (2012)	Toplumda birer girişimci adayı olarak görülen işletme bölümü öğrencilerinin girişimci yönlerini analiz etmişlerdir. Öğrencilerin cinsiyet yönleri ile yenilik becerileri arasında pozitif bir durum mevcut olup, kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre yenilik becerilerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Girişimci adaylarının gelir düzeyleri ile girişimcilik özellikleri arasında pozitif bir ilişki söz konusu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
Korkmaz (2012)	İşletme bölümü öğrencilerinin demografik, aile ve psikolojik gibi girişimcilik yönlerini ortaya koymada etkili olan faktörleri tespit etmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulguların sonucunda öğrencilerin girişimcilik becerilerinde bu faktörlerin etkili olduğu ortaya çıkmıştır. İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin birer girişimci adayı olma özelliğine sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ
Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates: The Example of University Students

Yazar (lar)/Yıl	Araştırma Konusu ve Bulgular
Tan (2015)	KOSGEB tarafından düzenlenen uygulamalı girişimcilik eğitimlerine katılan kişilerin başarı durumları tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından erkek adayları eğitim düzeyi açısından lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin eğitimde daha yüksek bir başarı düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Genel başarı düzeyi ise yüksek olduğu bu durum girişimci adayların girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Aksel ve Bağcı (2016)	Lisans mezun aşamasında olan öğrencilerinin girişimcilik seviyelerini belirlemeye çalışmışlardır. Elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin girişimci becerilere sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin cinsiyet durumu girişimcilik seviyelerini etkilediği görülmüştür. Kız öğrencilerinin Erkek öğrencilere göre daha az başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
Gökerik ve Tekin (2016)	Şehir markalaşmasında girişimciliğin önemi araştırılmıştır. Şehir markalaşması düzeyi arttıkça girişimcilik eğiliminin de arttığı tespit edilmiştir. Şehirde yaşayan tüm vatandaşların şehrin markalaşmasını sağlayacak faaliyetlerde etkin bir şekilde rol alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
Aksoy ve Yalçınsoy (2017)	Lisans mezunlarının girişimcilik becerilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Öğrencilerin birer girişimci adayı olup başarılı olmalarını sağlayacak girişimcilik özelliklerine sahip oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.
Çemrek ve Girginer (2017)	Yükseköğretim programlarında okuyanların girişimcilik yönlerini birçok değişken yönünden ele almışlardır. Öğrencilerin girişimcilik yönlerine etki eden önemli bir faktörün fakülte programı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Girişimcilik dersi alan ve ebeveynleri girişimci olan öğrencilerin cesaret ve özgüven faktörü açısından diğerlerinden farklılık gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Kartal (2018)	Yükseköğretim öğrencilerinin girişimcilik yönleri ile temel becerileri arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Öğrencilerin girişimcilik yönleri ile temel becerilerinin birbirini etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.
Dağlı ve Gürpınar (2019)	Çalışmada, Öğrencilerin girişimcilik yönlerinin kariyer durumlarını etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda kişilerin girişimcilik yönlerinin kariyer durumlarını etkilediği görülmüştür. Girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi, kariyer değerleri ve girişimci yönleri arasında birbirine olumlu etki eden bir ilişkinin olduğu analiz edilmiştir.
Marangoz ve Tayçu Dolu (2021)	Öğrencilerin girişimcilik dersini seçme nedenlerini ve girişimcilik dersinden beklentilerini araştırmışlardır. Girişimcilik dersini seçme nedenleri olarak bilinen birçok faktörün etkili olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörler arasında öğrencileri en çok etkileyenler kişisel gelişim, cinsiyet ve akademisyenin unvanına göre farklılıklar göstermektedir.
Beyhan vd. (2021)	Girişimciliğin bölgesel etkileri ve girişimciliğe etkileyen faktörler araştırılmıştır. Ülkenin batı ve güneyinde yer alan Denizli, Aydın, Muğla ve Antalya illeri girişimciliği etkileyen faktörlere göre öne çıkarken; ülkenin doğusunda yer alan Gümüşhane, Muş, Şırnak ve Batman illeri ise girişimciliği etkileyen faktörlere bakıldığında geride kaldığı söylenebilir. Bu durumun temel nedeni doğu illerinin batı illerine göre sosyo-ekonomik açısından geri kalmış olduğu görülmüştür.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

3. AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma, toplumun ihtiyaç duyduğu farklı mesleklerde bilgiye ulaşma ve yeteneklerini geliştirme imkanı sağlayan üniversitelerde okuyan gençlerin girişimcilik yönlerinin belirlenmesidir. Çalışmada saha araştırması olarak tanımlanan nicel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Bu bağlamda nicel araştırma yönteminden anket tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın evreni Şırnak Üniversitesi Cizre Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşmaktadır. Örnekleme ise Şırnak Üniversitesi Cizre Meslek Yüksekokulu'nda girişimcilik ve iş kurma dersini alan 106 öğrenci oluşturmaktadır. KOSGEB'in girişimci adaylarına yönelik uygulamış olduğu "Girişimcilik Testi" anket formu olarak kullanıp araştırmanın verileri elde edilmiştir. Girişimcilik testi, girişimci adaylarının eğilimlerini belirlemeye yönelik toplam 25 sorudan oluşmaktadır. Saha çalışması kapsamında yapılan anket 2022-2023 eğitim öğretim güz döneminde girişimcilik ve iş kurma dersinde öğrencilere form doldurulmuştur. Araştırmanın verileri SPSS 25.0 programında bir takım analizlere tabi tutularak sonuçlar yorumlanmıştır.

4. BULGULAR

Nicel araştırma yöntemlerinden saha çalışması kapsamında yapılan anket araştırmasında toplanan veriler SPSS programında çeşitli analizler uygulayarak bu verilerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak tablolar şeklinde oluşturup değerlendirilmiştir.

Tablo 2: Girişimci adaylarının cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	F	(%)
Erkek	42	39,6
Kadın	64	60,4
Toplam	106	100,0

Bu tabloda yer alan bilgilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin %60'ı (64 kişi) kadın ağırlıklı öğrenciler olup erkek öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3: "Bir ürün veya hizmet üretmeyi tasarlarken girişimci insanını ne cezbeder?"

Cevaplar	F	(%)
Riskin yüksek olması	17	16,0
Rekabetin olmaması	11	10,4
Bildiğiniz bir iş kolunda yer alması	31	29,2
Karlılığın yüksek olması	47	44,4
Toplam	106	100,0

Tablo 3'te yer alan verilere göre girişimci adayların bir bölümü (28 kişi) rekabet ve risk faktörünü sevmemektedir. Bu durum ekonomik gelişmeyi yavaşlatır. Girişimci adaylarının geri kalanı ise (78 kişi) girişimcilik alanında yetenekli olduğu ve kazanma olanağının çok yüksek olduğu bir iş alanında işyeri açmak istemektedir. Ekonomini büyümesi ve sürdürülebilir olmasına katkı sunmaktadır.

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ
Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates: The Example of University Students

Tablo 4: “Rekabete dayalı bir oyun oynandığında girişimci bireyin ilgi odağı hangisi olur?”

Cevaplar	F	%
Oyunu ne kadar iyi oynadığını	20	18,9
Kazanmak	48	45,3
Yukarıdakilerin her ikisi	36	34,0
Yukarıdakilerin hiçbirisi	2	1,8
Toplam	106	100,0

Tablo 4’e göre araştırmaya katılan girişimci adaylarının büyük bir bölümü girişimcilik faaliyetlerinde kazanma yolunu ve rekabet kurallarını iyi bildiğini göstermektedir. Dolayısıyla girişimci adaylarının girişimcilik yeteneklerine sahip olduğu görülmüştür. Girişimci bireyler kazanma amacıyla hareket etmektedirler.

Tablo 5: “Girişimci birey bir davete katıldığında nasıl davranır?”

Cevaplar	F	%
Davetlere katılmaz	16	15,1
Topluluklara karışır konuştukları konuya katılmaya çalışır	43	42,5
Önemli gördüğü kişilerle tanışma fırsatlarını kovalar	41	38,7
İnsanlara nasıl yaklaşacağını bilemez	4	3,7
Toplam	106	100,0

Tablo 5’te yer alan bilgiler ışığında girişimci adaylarının çoğu (84 kişi) girişimcilik olgusunun önemli faktörleri arasında yer alan sosyal olma ve başarılı kişileri gözlemlene özelliklere sahip oldukları gözlemlenmektedir. Bu durum girişimcilerin yapmış oldukları faaliyetlerinin başarılı olmasını sağlamaktadır.

Tablo 6: “Bir iş kurmak ve bu işte başarılı olmak için en önemli unsur nedir?”

Cevaplar	F	%
Sermaye	26	25,5
Müşteri/Pazar	23	21,7
İş fikri/Ürün	21	19,8
Motivasyon ve sıkı çalışma	36	34,0
Toplam	106	100,0

Tablo 6’da yer alan bilgilere göre yeni bir iş kurmak ve bu işte başarılı olmanın birtakım unsurları vardır. Bunlar; sermaye miktarı, pazar düzeyi, müşteri kitlesi, iş fikri, ürün kalitesi, girişimcinin motivasyonu ve disiplinli çalışma anlayışıdır. Tabloda yer alan istatistiki sonuçlara göre bu unsurların hepsi büyük bir önem taşımaktadır. Girişimcinin başarılı olmasını sağlayan olgunu arkasında bu unsurları bir arada uygulama yeteneğinin olmasıdır.

Tablo 7: “Girişimci birey için bir yapılabirlik (fizibilite) raporu hazırlamaktaki temel amacı ne olabilir?”

Cevaplar	F	%
Sistemli çalışmayı sağlamak	40	37,8
Gerekli araştırmaları yaparak alternatifli senaryolar hazırlamak	10	9,4
İş fikrinin gerçekçi öngörülere dayanıp dayanmadığını test etmek	14	13,2
Yukarıdakilerin hepsi	42	39,6
Toplam	106	100,0

Fizibilite raporu, stratejik önem taşıyan bir yatırım kararı almadan önce iş planı kapsamında yapılan bir çalışmadır. Tabloda yer alan verilere bakıldığında girişimci adaylarının iş kurma aşamasında fizibilite raporunu hazırlamalarının birtakım amaçları vardır. Bu amaçlar; planlı çalışma, alternatifler oluşturma ve iş fikrinin uygulanabilir olma durumlarını test etmek olduğunu düşünmektedir.

Tablo 8: “Girişimci kişi önemli bir konuda bir karara varması gerektiğinde nasıl davranmalı?”

Cevaplar	F	%
İlgili ve bilgili kişilerle görüşerek bir karar verir	90	84,9
Çok fazla düşünmez, hislerine güvenir	12	11,3
Kendi başına karar verir	4	3,8
Toplam	106	100,0

Bu bilgiler analiz edildiğinde girişimci adaylarının neredeyse tamamının (90 kişi) karar verme aşamasında görüş alış verişi tekniğine başvurarak başkalarının bilgi ve görüşlerinden yararlandıkları görülmektedir.

Tablo 9: “Bilgi sahibi olmadan kuracağınız işinizi en az etkileyecek olan unsur nedir?”

Cevaplar	F	%
İlgili pazara dair bilgi	20	18,9
Genel muhasebe ve enflasyon muhasebesi	30	28,3
Üretilen ürünle veya hizmetle ilgili bilgi	29	27,3
Müzakere teknikleri ve müşteri ilişkileri	27	25,5
Toplam	106	100,0

Girişimci adaylarının iktisadi ve finans okuryazar olma yolunda muhasebe, finans, pazarlama, yönetim, üretim gibi alanlarda kariyer yapmış olmaları önem taşımaktadır. Tablo 9’da yer alan bilgilere göre öğrencilerin büyük çoğunluğu (86 kişi) enflasyon ve genel muhasebe, üretim süreci, pazarlama, satış sonrası hizmet, servis hizmeti ve müşteri memnuniyeti faktörlerinin önem taşıdığı görülmektedir.

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ
Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates: The Example of University Students

Tablo 10: “Girişimci bireyi yapmak istediği bir işten vazgeçmesine neden olacak faktör/ler nelerdir?”

Cevaplar	F	%
Çok uzun ve yoğun çalışma saatleri	22	20,8
Başarısız olma riski	34	32,1
Plan ve program yapmak için uzun hazırlıklar yapmak	8	7,5
Hiçbirisi	42	39,6
Toplam	106	100,0

Tablo 10’da yer alan sonuçlara göre girişimci adayların motivasyonlarını düşürebilecek bazı faktörlerin olabileceği görülmektedir. Bunlar; başarısız olma durumu, uzun süren hazırlık süreci ve yoğun çalışma süreleridir.

Tablo 11: “Girişimci, personel istihdam sürecinde nasıl bir yöntem izler?”

Cevaplar	F	%
Bu işi profesyonellere devreder	43	40,6
İstihdam edeceği kişileri bizzat kendisi seçer	57	53,8
Yöntem önemli değildir, düşük ücretle çalışacakları tercih eder	4	3,8
Yöntem önemli değildir, tanıdıklar arasında bulmaya çalışır	2	1,8
Toplam	106	100,0

Tablo 11’deki sonuçlara bakıldığında araştırmaya katılan girişimci adaylarının önemli bir çoğunluğu (100 kişi) istihdam edecekleri kişileri kendilerinin veya profesyonel uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda seçmek istedikleri görülmektedir.

Tablo 12: “Girişimciye göre iş planının en önemli bölümü nedir?”

Cevaplar	F	%
Pazar araştırması	18	16,9
Finansal tabloların hazırlanması	26	24,5
Üretim planının hazırlanması	30	28,4
Organizasyonel yapının hazırlanması	32	30,2
Toplam	106	100,0

Tablo 12’de yer alan veriler değerlendirildiğinde girişimci adaylarının büyük bir bölümü iş planı sürecinde üretim planı ile Organizasyonel yapının diğer faktörlerden daha büyük bir önem taşıdığı görüşündedirler.

Tablo 13: “Günümüzde girişimci için en önemli özellik nedir?”

Cevaplar	F	%
Cesaret	40	37,7
Liderlik	14	13,2
Yenilikçilik	42	39,6
Rekabetçilik	10	9,5
Toplam	106	100,0

Tablo 13'te yer alan verilere göre öğrencilerin büyük bir bölümü bir girişimci adayının en önemli özellikleri yenilikçi olma (42 kişi) ve cesaret alma (40 kişi) iken; diğerlerine göre ise liderlik (14 kişi) ve rekabetçilik (10 kişi) olduğu görülmektedir.

Tablo 14: “Girişimcilik için kilit becerilerden biri değildir?”

Cevaplar	F	%
Pazarlama ve satış	19	17,9
Yönetim	13	12,2
Tek başına işletmenin işlerini yürütme	61	57,6
İletişim	13	12,3
Toplam	106	100,0

Tablo 14'e göre araştırmaya katılan girişimcilerin yarısından fazlası (61 kişi) girişimcilik için en önemli yeteneğin girişimci adaylarının işletmenin sorumluluğunu tek başına alması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Girişimcinin başarılı olmasının koşulu tek başına karar verebilme becerisinin olması gerekmektedir.

Tablo 15: “Bir ürünün üretim aşamaları sırasıyla neler olabilir?”

Cevaplar	F	%
5,2,4,1,3	31	29,2
2,5,1,4,3	24	22,7
2,3,1,5,4	34	32,1
2,1,5,3,4	17	16,0
Toplam	106	100,0

Tablo 15'te yer alan araştırma sonuçlarına göre iş kurma sürecinde yapılması gereken bazı aşamaların olduğunu düşünmektedirler. Bu aşamalar iş fikri, Pazar analizi, üretim ölçeği, sermaye ve üretim sürecidir. Girişimci adaylar için iş kurma süreci; iş fikri-Pazar analizi-üretim ölçeği-sermaye-üretim olarak önem taşımaktadır. İş kurma sürecinin sırasıyla bu aşamalardan geçmesi gerektiği söylenebilir. Bu tabloda çıkan sıralamanın doğru bir sonuç olduğu söylemek mümkündür.

Tablo 16: “Girişimci, bir satranç oyuncusu Gary Kasparov ile bir turnuvada karşılaşırsa nasıl davranır?”

Cevaplar	F	%
Yenileceği kesin olduğundan çekilir	5	4,7
Oynamayı kabul eder ama kendi üzerine de bahse girmez	40	37,7
Kendi üzerine bahse girer	12	11,3
Yenileceğini bile bile oynar	49	46,3
Toplam	106	100,0

Tablo 16'da yer alan verilere göre girişimci adaylarının büyük bir bölümü cesur oldukları ve mücadeleyi sevdikleri, bazılarının ise risk faktörünü sevdikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum girişimci adaylarının başarılı olmasına katkı sunan özellikler olduğu söylenebilir.

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ
Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates: The Example of University Students

Tablo 17: “ Girişimci kişi kiminle ile ortak iş yapmayı tercih eder?”

Cevaplar	F	%
Güvendiğiniz ve yakın bir arkadaşla	28	26,4
Sadece parası çok olanla	10	9,4
Güvendiğiniz ve yakın bir akrabayla	6	5,7
Güvendiğiniz ve işi iyi bilen birisiyle	62	58,5
Toplam	106	100,0

Tablo 17'e göre girişimci adaylarının neredeyse tamamı (%58,5) işletme açma aşamasında sürekli birlikte hareket edebileceği ve deneyim sahibi olan kişi ile ortaklık girişiminde bulunmak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 18: “Girişimci birey, bir işin aşamalarından hangisinde kendisini başarısız görür?”

Cevaplar	F	%
Planlama	12	11,3
Uygulama	16	15,1
Neticelendirme	18	17,0
Hiçbirisi	60	56,6
Toplam	106	100,0

Bu veriler analiz edildiğinde girişimci adaylarının %56,6'sı (60 kişi) yukarıdaki aşamaların hiçbirinde başarısız olma kaygısı taşımamaktadır. Girişimci insanlar; planlama, uygulama ve neticelendirme aşamalarında kendilerini yetenekli görmektedirler.

Tablo 19: “Aşağıdakilerden hangisi girişimci bireyi daha iyi tanımlamaktadır?”

Cevaplar	F	%
Kendi ve başkaları için yeni projeler üretir, uygulamasında öncülük eder	36	34,0
İyi tanımlanmış projeleri uygulamakta başarılıdır	14	13,2
Verilen her görevi başarıyla yürütür ve hemen bir ikincisini ister	40	37,7
Yenilikçi projeler üretir ama uygulamasını yapamaz	16	15,1
Toplam	106	100,0

Tablo 19'da yer alan veriler analiz edildiğinde girişimci adaylarının %37,7'si (40 kişi) tek başına karar alamadıkları ancak verilen görevi başarı bir şekilde yerine getirebildiği görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık %34'ü (36 kişi) ise bir girişimci olarak yeni projeler üretip uygulayabildikleri sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 20: “İnsan ilişkilerinde girişimciyi tanımlayan en iyi özellik nedir?”

Cevaplar	F	%
Asosyal biri değil fakat insanlara tahammül edemiyor	10	9,4
İnsanlara karşı sonsuz bir güvene sahiptir	9	8,5
Tanıştığı insanlara önyargısız yaklaşır ve tanımaya çalışır	75	70,8
Çok az insanla ilişki içinde olmayı tercih eder	12	11,3
Toplam	106	100,0

Tablo20’de yer alan sonuçlara göre girişimci adaylarının büyük bir bölümünün (75 kişi) ön yargıdan uzak ve yapıcı bir iletişim yönlerinin olduğu görülmektedir. Dolayısıyla girişimci adaylarının girişimci yönlerinin güçlü oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 21: “Girişimci kurduğu işinde başarısız olma durumunda nasıl davranmalı?”

Cevaplar	F	%
Hatalarımdan ders alır ve bir daha bunları tekrarlamayacağı bir başlangıç yapar	78	73,6
Bu büyük felaket karşısında ne yapacağını bilemiyordur	15	14,2
Kendine çalışabileceği bir iş arar ve bir daha iş kurmaya yeltenmez	11	10,4
Başarısız olma ihtimalimin olduğuna inanmıyor	2	1,8
Toplam	106	100,0

Tablo 21’de yer alan bilgiler çerçevesinde girişimci adaylarının büyük bir çoğunluğu (78 kişi) yapmış oldukları hatalardan tecrübeler elde ettikleri ve iş hayatında daha planlı davrandıkları söylemek mümkündür.

Tablo 22: “Girişimci birkaç işi bir arada yapma konusunda nasıl bir yöntem izlemeli?”

Cevaplar	F	%
En önemliden önemsizine doğru birini bitirir ve diğerine başlar	29	27,4
Birkaç işi bir arada yürütemez	20	18,8
En önemli işe başlar ve bir aşamaya geldikten sonra hızını kaybetmeden sırasıyla diğerleriyle de ilgilenmeye başlar	47	44,4
Sadece en önemli işi yapar	10	9,4
Toplam	106	100,0

Tablo 22’de yer alan verilere göre girişimci adaylarının %44,4’ü (47 kişi) en çok önem arz eden işi belirli bir aşamaya kadar getirdikten sonra geri kalan işlerine yöneleceği söylenebilir.

Tablo 23: “Kuracağı işle ilgili problemler ortaya çıktığında bu girişimciyi nasıl etkiler?”

Cevaplar	F	%
Sorunlarla ve insanlarla mücadeleyi sever	23	21,7
Mücadelelerden çabuk yorulur, sınırlar hemen yıpranır	13	12,3
İşimde problem çıkmaz	11	10,4
Gerekli tedbirleri alır ve bu problemleri ivedilikle çözer	59	55,6
Toplam	106	100,0

Tablo 23’e göre girişimci adaylarının %55,6 (59 kişi) ilerde kuracakları kendi işlerinde bir sorunla karşılaştıklarında çözüm için alternatifler geliştirerek problemi gidermeye çalıştıkları görülmüştür. Girişimciler, çalışma hayatında mücadele etmeyi bilen kişilerdir.

Tablo 24: “Girişimcinin 10 yıl sonrası için hedefleri var mı?”

Cevaplar	F	%
Uzun dönem için hedefleri var ama oraya nasıl ulaşacağını bilmiyor	22	20,8
Sadece kısa dönem için hedef belirler, 10 yıl sonrası için hiçbir fikri yok	15	14,2
Nereye nasıl varacağını belirler ancak yeni seçeneklere de açıktır	58	54,7
Hayatını günlük programlar	11	10,3
Toplam	106	100,0

Tablo 24’te yer alan sonuçlara göre girişimci adaylarının %54,7’si (58 kişi) planlama doğrultusunda hedeflerini belirledikleri bununla birlikte yeni fikirlerinde benimsedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Girişimci kişiler her zaman yenilik peşinde koşmaktadırlar.

Tablo 25: “Lambadan bir cins çıksa ve iş hayatıyla ilgili bir istek hakkı verseydi girişimci hangisini tercih ederdi?”

Cevaplar	F	%
Yüksek bir maaş	12	11,3
Kendinizi geliştirebileceğiniz ve özgür karar verebileceğiniz bir iş	64	60,4
İyi bir unvan ve özel sekreter	18	17,0
Çok çalışmanıza gerek kalmayacak ve başkalarını çalıştırabileceğiniz bir iş	12	11,3
Toplam	106	100,0

Tablo 25’te yer alan sonuçlara göre araştırmaya katılan girişimci adaylarının %60,4’ü (64 kişi) elde etmek istedikleri şey büyük bir özveriyle yeteneklerini geliştirmek ve hedeflediği bir alanda kendi işini kurma olduğu görülmektedir. Bu durum girişimcinin kendi işini kurma hedefinin olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 26: “Girişimci, en önce hangi görevini yerine getirmelidir?”

Cevaplar	F	%
Gözünü en çok korkutandan	62	58,5
En kolay görünenden	18	17,0
Görevleri, yapabilecek kişilere havale eder ve koordinasyonu yürütür	20	18,7
En kısa zamanda bitirebilecek gibi görünenden	6	5,8
Toplam	106	100,0

Tablo 26’a göre girişimci adaylarının önemli bir bölümünün (%58,5) önem verdikleri görevlerin başında kendilerine en zor gelen iş olmaktadır. Girişimciler, en kısa sürede bitirecekleri işlerini daha sonraya bırakmak istedikleri söylenebilir. Sonuç olarak girişimci adaylarının girişimcilik kavramının bir özelliği olan özgüvene yeteneğine sahip oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Küreselleşme sürecinde girişimcilik faaliyetleri ve girişimci bireylerin önemi artmaktadır. Rekabetçiliğin önem kazandığı günümüzde girişimci insanların etkin işlere yönelmeleri gerekmektedir. Bir ülke ekonomisinin gelişmesini sağlayarak uluslararası piyasalarda rekabet gücünü artırmak, katma değeri yüksek ürünler geliştirmek, istihdam, üretim ve ihracatta artış sağlayan unsurlardan biri beşeri sermaye olarak nitelendirilen girişimci bireylerdir. Girişimci bireyler ellerindeki bilgi ve deneyimlerini kullanabildikleri kaynaklarla birleştirerek ülke ekonomisinde verimli alanlar inşa etmeleri gerekmektedir.

Girişimciler, toplumun gereksinimlerini gidermek üzere üretim kaynaklarını kullanarak mal ve hizmet üretirler. Toplumun gelişmesi ve ilerlemesi yönünden büyük bir önem taşıyan girişimciliğin desteklenmesi ve uygulanması önem taşımaktadır. Bunun için üniversitelerde eğitim-öğretim gören gençlerin girişimcilik alanında gerekli becerilerin kazandırılması ve işlerini kurmalarının desteklenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada üniversitede okuyan girişimci adaylarının girişimcilik becerilerinin incelenmiştir. Analiz bulgularına göre girişimci adaylarının girişimci ruhlu bireyler olup girişimcinin özelliklerini taşıdıkları görülmüştür. Öğrencilerin girişimci olmaları yönünde çok istekli oldukları ancak girişimcilik konusunda eksik bilgiye sahip oldukları görülmektedir. Eğitim kurumlarında öğrencilere verilen teorik girişimcilik eğitimlerinin yanı sıra öğrencilerin eksiklerini gidermek üzere uygulamaya yönelik eğitimlerin verilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak saha çalışmasında elde edilen verilere göre üniversitelerde girişimci öğrencilerin olduğu gözlemlenmiştir. Girişimci adaylarının üniversite eğitiminden sonra iş kurma sürecinde hem ekonomik açıdan hem de nitelik becerilerin geliştirilmesi açısından ilgili kurumlar tarafından teşvik vererek iş yaşamına katılmaları sağlanabilir. Her bireyin birer girişimci yönünün olduğu ancak içinde bulunduğu eğitim, sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerin girişimci olma özelliği konusunda belirleyici olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla toplumda girişimci bireylerin ortaya çıkması için aile, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Dolayısıyla bireyleri sahip oldukları beceriler çerçevesinde girişimci olamaya yönlendirerek üretim, istihdam, büyüme ve kalkınma birlikte geliştirilebilir. Bu yolla gelirin eşit dağılımı ve bölüşümü sağlanarak işsizlik, yoksulluk, yoksunluk, enflasyon, devalüasyon, fakirlik gibi olumsuz durumların önüne geçmek mümkün olabilir.

KAYNAKÇA

- AKDOĞAN, A. ve CİNGÖZ, A. (2006). İç Girişimciliğe Verilen Önem Düzeyi ve İç Girişimciliği Etkileyen Örgütsel Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Kayseri İlinde Bir Araştırma, Bişkek: Uluslararası Girişimcilik Kongresi, 49-55.
- AKSEL, İ. ve BAĞCI, Z. (2016). Girişimcilik Eğilimi; Bir Kamu Üniversitesinin İİBF'sinde Öğrenim Gören Son Sınıf Öğrencilerinde Bir Araştırma, İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 2120-2133.
- AKSOY, C.ve YALÇINSOY, A.(2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma, İşletme Araştırmaları Dergisi, 9(4), 341-359.
- ARSLAN, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri, Doğu Üniversitesi Dergisi, Sayı:6, 1-11.
- AYDENİZ, N. ve AKKUŞ, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Munzur Üniversitesi Örneği, Dicle Üniversitesi İİBF Dergisi, 7(13), 162-177.
- BOWMAN, C. (1999). Action-led strategy and Managerial self-Confidence, Journal of Managerial Psychology, 14(18), 558-568.
- BOZKURT, Ö.Ç. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler, Detay Yayıncılık, Ankara.
- COULTER, M. & POBBINS, P.S. (2003). Management, New Jersey: Prentice Hall, 7. Baskı.

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ GİRİŞİMCİLİK PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ
Determination of Entrepreneurship Profiles of Entrepreneur Candidates: The Example of University Students

- ÇEMREK, F. ve GİRGİNER, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Üzerine Bir Araştırma, Paris: EconWorld, 1-14.
- ÇEVİK, E. (2006). Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri İle Çalışma Amaçları Arasındaki İlişki, Marmara Üniverstesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Master Tezi), İstanbul.
- DAĞLI, A.G. ve GÜRPINAR, K. (2019). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özellikleri ve Kariyer Planları Arasındaki İlişki: AKÜ Örneği, İşletme Araştırmaları Dergisi, 11(4), 2661-2679.
- Dİ ZHANG, D. & BRUNİNG, E. (2011). Personal Characteristics and Strategic orientation: Entrepreneurs in Canadian Manufacturing Companies, International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 17(1), 82-103.
- DRUCKER, P.F. (1995). Innovation and Enterpreunership, Butterworth Heinemann.
- FORMANİ, R.L. (2001). The Engine Of Capitalist process: Entrepreneurs in Economic Theory, Federal Reserve Bank Of Dallas, Economic and Financial Review, Foyrth Quarter, 2-11.
- HİSRİCH, D.R. & PETERS, P.M. (1998). Entrepreneurship, United Statues: The McCraw-Hill Book Co., Fourth Edition.
- KARTAL, Ö. (2018). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimi ile İlişkisi: Kastamonu Üniversitesi İİBF Örneği, The International New Issues in Social Sciences, 6(1), 39-53.
- KILIÇ, P.; KEKLİK, B. ve ÇALIŞ, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(2), 423-435.
- KORKMAZ, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi, 14(2), 209-226.
- KOSGEB. (2012). GirişimcilikTesti,<https://d2w0xbz72p9xq1.cloudfront.net/download/girisimciliktesti.pdf>, Erişim Tarihi: 13.01.2020
- MCCLELLAND, D.C. (1961). Theachieving Society, New York: Collier-Macmillan.
- TEKİN, M. (2009). Girişimcilik, Güney Ofser Matbaacılık, Konya.
- ÖZKARA, A.B. (2019). Spor Lisesi Öğrencilerinin Girişimcilik yeterliliklerinin İncelenmesi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(1), 1304-1312.
- SANTARELLİ, E.& VİVARELLİ, M. (2007). Entrepreneurship and The Process of Firms entry, survival and growth, Industrial and Corporate Change Journal, 16(3).
- TAN, F.Z. (2015). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Adayları Üzerine Kastamonu İlinde Bir Araştırma, Business & Management Studies: An International Journal, 3(3), 382-417.
- TİTİZ, T. (1994). Girişimcilik, İnkılap Kitabevi, Ankara.
- YÜKSEL, H.; CEVHER, E. ve YÜKSEL, M. (2015). Öğrencilerin Girişimcilik Kişilik Özellikleri ile Giriş Araştırma, Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, 5(1), 143-156.
- ZHAO, J. & CHEN, L. (2008). Individualism, Collectivism, Selected Personality Traits and Psychological Contract in Employment, Management Research News, 31(4), 289-304.